

Alparslan Marx

Yıllardır göçmenlerin uyumu için hiçbir çaba harcamayan politikacılar, son dönemde yerli ve göçmenleri birbirinden uzaklaştırmak ve önyargıları arttırmak için hiçbir fırsatı kaçırmadılar. Onların oyununu bozup Almanya'da yaşayan yerli-göçmen herkesin barış içinde birlikte yaşamasını isteyenlerden ise diyalog çağrıları yükseldi. Bu çağrıları ciddiye alıp çocuklarının okulunda diyalog toplantıları düzenlemeye başlayan Alparslan Marx'la uyum, diyalog ve katıldığı toplantılar üzerine görüştük.

Alparslan Marx, 22 yıldan beri Almanya'da yaşıyor. Bir Alman'la evli ve eşinin soyadını almış. Üç çocuğu olan Marx; "Ben Türkiye kültürünün de Alman kültürünün de kaymağını, en iyi yanlarını almaya çalışıyorum. Böylece yeni bir insan tipi oluşuyor. Almanlar bizden biz de onlardan öğreniyoruz. Olumsuzlukları, farklılıkları herkes görebilir. Önemli olan ortak yanları bulup bu temelde beraber yaşamak" diyor.

Ortak yanları bulmak ve beraber yaşamak

Semra Çelik

Diyalog toplantıları nereden aklınıza geldi?

Türkiye ile ilgili AB'ye girme girme tartışmaları sırasında genel anlamda burada yaşayan Türklerin aleyhinde görüşler ortaya atıldı. Türklerin hepsi geri kalmıştır, kadınların hakları yoktur, bunların hepsi müslümandır, fanatikler diyerek Almanlar arasında korku yayılmaya, önyargılar güçlendirilmeye başlandı. Buna pek karşı çıkılıp, bizim nasıl olduğumuzu anlatan sesler duyulmadı, ya da çok az duyuldu. Yapılan basın toplantılarına, tartışmalarına da yalnızca çok tanınmış kişileri davet ettiler. Ben de bari kendi çapımda bir şeyler yapayım diye düşündüm ve işe giriştim.

Nerede yaptınız toplantıları?

Üç çocuğum da aynı okula gidiyor. Bizim okulda velilerle, öğretmenlerle konuştum. Orada Türk velilerin sözcüsü seçilmişim. Seçilmem de kimse bu işi yapmak istemediği için oldu. Almanca iyi, adamlarla diyalogun da var sen bu işi yap dediler. Ben de kabul ettim ve bu pozisyonumla Alman velilerle Türk veliler arasında bir diyalog başlatmanın iyi olacağını düşündüm. Önyargılı davranmamaları gerektiğini, karşılıklı olarak anlama, yakınlaşmayla sorunların çözülebileceğini düşündüm. İki toplantı düzenledim. Birincisi başarısız oldu. Okuldan bir veli, bir öğretmen bir de müdür geldi. Öğretmenlerin çoğu gelmedi. Bu bana göre şunu gösterdi: Öğretmenler Türk öğrencileri anlamadıklarını, sorunların çok büyük olduğunu söylüyorlardı ama bir gelip neden böyle yapıyorlar diye soru sormadılar. Ya ortada problem yok ya da bu problemleri dile getiriyorlar ama çözümü onları hiç ilgilendirmiyor. Çözülmesini istemi-

yorlar. Bir öğretmenler toplantısına katılmayı, sorularınızı cevaplandıracağım dedim. Bunu da değişik nedenlerle istemediler. Bir filozofun; 'bildiğim tek şey hiçbir şey bilmediğimdir' diye bir sözü vardır. Bunlar ise bildiğim tek şey herşeyi bildiğimdir dediler. İkinci toplantıma on Alman geldi. Bu başarılıydı.

Alman öğretmenlere ne türden bilgiler verilmesi gerekir size göre?

Öğretmenler Türkiye'deki adet ve gelenekler konusunda çok az şey biliyorlar. Bu bilgisizlik de çoğunlukla istismar ediliyor. Örneğin bir çocuk daha ilkokulda ve derse oruçlu geliyor. Öğretmenler 'neden yemiyorsun' diyorlar, oruçlu olduğunu söylüyor. Türkiye'de olsa sen daha blüç çağına gelmedin, oruç tutman gerekmiyor diyebilir öğretmen. Çocukların başarısı daha öne geçer. Alman öğretmen ise doğru bulmadığı halde aman yanlış yaparım, adetleri böyleymiş diye çıkış yapamıyor. Ananeleri böyleyse ses çıkarmamam gerekir deniyor. Müslüman olduğu için spor dersine girmeyen bir çocuk, genç kız yoktur Türkiye'de. Ama burada bu olabiliyor. Adettir, ananedir diye başı boş bırakılıyor. Bunu istismar ederek başboşluk oluyor. Sonradan biri karşı çıktığında da suçlamalar başlıyor.

Artık buralıyız

Göçmen velilere yönelik toplantılar da düşünüyor musunuz?

Evet. Şimdi hedefim Türkiye kökenli ailelere yönelik bir toplantı yapmak. Çünkü ikinci toplantıma gelen Alman velilerin söylediklerine göre Türkler merhabalaşmıyorlar bile. Belki kendilerine güvenmediklerinden dolayı Almanlarla karşılaştıklarında okulda, başka yerde önünden teğet geçiyorlar. Almanların 'guten

Tag'ına bile cevap vermiyorlar. Suratına bile bakmadan geçiyorlar, duymamazlıktan geliyorlar. Hani biz sıcak kanlıydık. Niye böyle yapıyorlar? Bizim sorunumuz nedir, neden Almanlarla ilişki kurmak istemiyoruz. Artık buraya yerleştik, burada kalmaya karar da verdik. Kaçımız döneceğiz Türkiye'ye? Biz buralıyız. Artık 'Sevmiyorum, istemiyorum!' deme hakkımız yok: Ya burayı kabul edeceğiz ya da bu diyardan gideceğiz.

Bizim burayla barışık olmamamız, buradaki davranışlarımız kullanılıyor ve genelleştirilerek 'uyum yapmıyorlar, geri kalmışlar' diye kullanılıyor.

Alman veliler başka neler söylüyorlar?

Türklerin yanına gittiklerinde kabul görmediklerini söylüyorlar. Örneğin okul ve sınıfların düzenlediği şenlikler var. Bu şenliklerde Türkler birarada ve ayrı oturuyorlar. Ayrı mangalları, ayrı etleri var. Almanların maşaları bile domuz etine dokunduğu için kullanılmıyor. Almanlar Türklerin yanına oturacak olurlarsa kimse Almanca konuşma zahmetine kalkışmıyor. Ya da birkaç kelime Almanca konuşulup sonra yine kendi içlerinde Türkçe konuşma başlıyor. Yani gelen kişiyi içlerine almıyorlar, dışarda bırakıyorlar. Hani biz misafir severdik. Hani Almanları bu konuda eleştiriyorduk...Çocuklarını Alman çocuklarıyla oynatmayanlar var. Özellikle kız çocuklarına bu tür baskı çok yapılıyor. Okulda beraber oynayan çocukların birbirinin evine gitmesi engelleniyor. Alman veliler, çocuğumun en yakın arkadaşı Türk ama bir kere dahi doğum günü eğlencesine gelmedi diyorlar. Belki paraları olmadığı için hediye alamıyorlar bu nedenle çocuklarını göndermiyorlar, ama belki de aman şimdi amcama-

ra, yengemlere gideceğiz diye çocuklarının da içe kapalı yaşamasına neden oluyorlar.

Almanya'nın uyum politikası yoktu

İlk kuşak anlaşılabilir belki ama yeni kuşakların da büyük uyum problemleri var. Bu neden böyle?

Böyle değildi. İlk gelen insanlar açtılar. Herşeyi yapmaya hazır dılar. Gelmek için, çeşit çeşit sağlık kontrollerinden geçirdiler, haymları yerleştirildiler, sekiz kişi bir odada yatırlar. Ses çıkarmadıklarına göre bir uyum politikası olsaydı kesinlikle karşı çıkmazlardı. Ancak onlardan yalnızca çalışmaları istendi. Onlara 8 saat çalıştıktan sonra bir saat Almanca kursu, daha sonra Alman ailelerle ilişki kurma olanağı verildiği bu durum olmazdı. Şimdiki duruma gelinmesinde Alman devletinin bu politikası büyük rol oynadı. Tutunacak bir dalımız - dalları-yoktu. Almanya'nın uyum politikası yoktu. Daha sonra bizimkiler nasıl olsa gideceğiz, onlar da nasıl olsa gidecekler diye kaynaşmayı düşünmediler. Yalnızca problemleriyle gündeme geldiler, zaman geçince de Almanlarla uyumadılar, kendimizi kendilerini kapattılar. Şimdi kendine özgü bir tepki, bir gurur oluştu. Kapandık kaldık. Aslında hepimiz biliyoruz. Almanların hepsi kötü değil, Türklerin de hepsi iyi değil. Kendi aramızda da anlaştığımız, anlaşamadığımız insanlar var.

Çözüm ne size göre?

Uyum sağlamak tek çözümdür. Uyum sağlamak buradaki yaşamı belirleyen kurallara uyum sağlamaktır. Beraber yaşamaktır, çoğunluk toplumuna kendini kapamamaktır. Uyum konusunda tabiki bir karmaşa var. Ben kime uyum yapacağım? Bavyalıların danslarını mı öğrenmem gerekiyor. Yoksa 'Bo, echt geil' mi demem gerekiyor. Örnek gösterdikleri 'öncü kültür' dedikleri bir kültür var mı, tüm Almanları temsil edecek bir Alman var mı? Almanların içinde de iyisi de var kötüsü de. Herkese göre bir reçete sunamayız. 'İşte buna uyun' diyemeyiz. Ama burada yaşıyorsun, burada yaşayacaksın açık ol, beraber yaşa, tüm insanlık için geçerli olan kurallara uy diyebiliriz. Bunu sadece biz yapabiliriz. Eğer bir Alman dese bu Almandır, tabi diyecek diyorlar ve dinlemiyorlar. Halbuki gerçekten buraya uyum yapmış, bazı şeyleri başarmış biri dediğinde, vay anasına bak bu başarmış diye daha fazla kulak veriyorlar. Bizim problemimiz burada örnek alacağımız insanlara erişemememiz, onların da bize erişememesi. Aslında bence biz şanslıyız. Alman kültürünün de Türk kültürünün de kaymağını toplama, yeni bir kimlik kazanma şansımız var.

"Şeker gibi adam yahu. Hem de Alman!"

Dışa kapalı semtler bile oluş-

muş durumda...

Evet bazı yerlerde artık Almanca öğrenmeye bile gerek yok. Örneğin Keup Strasse'ye Nippes pazarına gitseniz herkes Türkçe konuşuyor. Türkiye'den yeni gelenler bile hiç kimseye ihtiyaç duymadan işlerini görüyorlar. Bu duruma getirdik artık. Bundan sonra herşey güzellikle olur artık. Şimdiye kadar Almanlara hiç yanaşmamışlar. Benim bir anım var; bir arkadaşımın düğününde 40 yıldır Almanya'da olan ama Almanlarla hiç ilişkisi olmamış damatın babası bana geldi ve biryle tanıştığını şu sözlerle ifade etti; "Şeker gibi adam yahu. Hem de Alman!" İşte belki de bunu göstermek için ufak ufak adımlar atmak, diyalog, buluşma gerçekleştirmek lazım. Bunu aslında buradaki barış içinde yaşam için yapmak zorundayız. Birbirimize karşılıklı bilgilendirmekle başlamamız gerekir diye düşünüyorum.

Bu, diyalog buluşmalarına devam edeceğimiz anlamına mı

Ben Türkçe konuşuyorum, o Almanca konuşuyor

Çocuklar ve gençlerle buluştuğunuz oldu mu?

Tabi, burada doğan büyüyen çocuk ve gençlerle konuşmalarım oluyor. Neden Alman pasaportu almadıklarını soruyorum: 'Ben öyle domuz olmak istemiyorum' diyor. Aslında Almanlara öfke duyuyor. 'Beni ezen, annemi, babamı ezen bir halkın yanında işim yok' diye söylüyor bunu. Biraz sıkıştırıyorum. Hemen Almanca konuşmaya başlıyor. Ben Türkçe konuşuyorum, o Almanca konuşuyor. Çünkü Almancayı çok daha iyi biliyor ve kullanıyor.

Onlara sizin kabul etmediğiniz birşey var: sizin Alman pasaportunuz yok ama siz çoktan Almancanızı diyor. Siz Alman toplumunun adamısınız. Eğer bu gençler burayı, en güçlü oldukları yeri ülkeleri olarak kabul etmeyip Türkiye'yi kabul ederlerse bu bir yanılsamadır. Türkiye'ye gitmeyeceklerdir ama gitseler de büyük sorunlarla karşılaşacaklardır. Bu askerde görülüyor, bu uzun süre Türkiye'de yaşanınca görülüyor. Aışkanlıklar, değerler değişmiş durumda. Biz de değişmişiz, orası da değişmiş.

